

ten og Tolden; for det Andet, at man ved at opgive Tolden, maa vælte Byrden over paa Skatten. Det vil være mig særdeles kjær, om jeg maatte høre Grunde, der kunde bringe mig til at opgive min Overbeviiisning; men, saalænge jeg ikke har hørt andre Grunde derfor end dem, jeg hidtil har hørt, kan jeg ikke fravige min Overbeviiisning om, at vi maae være forsigtige med at give Frihed for Toldafgiften. Hvorvidt at Toldsatferne kunne nedsettes eller ikke, foreligger ikke her (No); det er her ikke Spørgsmaal om. Naar den ærede Rigsdagsmand endvidere sagde, at han turde stole paa, at Finantsministeren understøttede ham — thi han vilde dog her staae ham ^{1/10} istedetfor slet Intet —, saa vil jeg dertil sige, at det aldeles ikke er beviiist, at han slet Intet faaer; thi det er først det, der skal bevieses. Dersom Forsamlingen her nægter sit Samtykke til denne Begunstigelse for Kjøbstæderne, saa faaer Finantsministeren ikke alene ^{1/10}, men han faaer det Hele (En Stemme: Nei, han faaer slet Intet.). Det er visseelig sandt, hvad den første ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn (Wilkens) har viist os, at det ikke alene er en Uresssag, men endogsaa en Livssag for Kjøbenhavn, at staae sig disse Indretninger. Det vilde være en Skam for en saa stor og i andre Henseender herlig By, om den ikke vilde holde Skridt med de øvrige Hovedstæder i Europa, og om den ikke vilde sørge for Sundheden og bære Om-sorg for, at Mortalitetstallisterne ikke skulde staae ugunstigere for den, end for andre store Stæder, som her var Tale om. Jeg er derfor ganske overbeviiist om, at Kjøbenhavn, saavel som de andre Kjøbstæder, der have Trang til en saadan Indretning, faaer den, hvad enten de yde Tolden for Apparaterne dertil, eller ikke; thi først er det af stor Betydning for Sundhedspolitiet, som her er viist, dernæst for Velfærdspolitiet, som ligeledes er viist, og endelig ogsaa for Brandassurancen, som kan blive ned-sat ved, at denne nyttige Foranstaltning træf-fes, hvilket ogsaa her er paapeget. Naar her-til toies den Lyst og Glæde, som man nyder ved at see en oplyst By og den Ure og den Fordeel, Byen vil have af at indføre disse for-skiellige Indretninger, da er jeg overbeviiist om, at hverken Kjøbenhavn eller nogen af de andre

Byer, som have paa tænk et saadant Foretagende, ville opgive det, fordi vi nægte denne Begunstigelse med Hensyn til Tolden.

Nothe: Under denne Behandling er der fremkommet en Betragtning, som allerede tidligere under Rigsdagens Forhandlinger undertiden har gjort sig glædende fra enkelte Medlemmers Side, men som dette Thing i sin Heelhed dog ingenlunde har vedkjendt sig, og næsten aldrig, troer jeg, i sine Afstemninger, hvilket jeg med Glæde udtaler, nemlig den Betragtning, at, naar der var Tale om et eller andet gavnligt Foretagende, som Staten paa en eller anden Maade skulde understøtte, saa sagde man: Ja men gavner det ogsaa, t. Ex. den enkelte Huusmand, eller, som det her er sagt, den enkelte Huusmands Kone; og, naar man ikke kunde besvare dette bekræftende, saa meente man, at der heller ikke var Anledning til at paalægge den enkelte Statteyder nogen Byrde for at fremme et saadant Foretagende. Denne samme Betragtning har gjort sig glædende under denne Sag, men jeg troer ikke, at jeg behøver Andet end blot at gjøre opmærksom paa, hvor skjævt det vilde være, om man vilde knytte sig til en saadan Betragtning, som vilde lede til, at man nægter Staten Understøttelse til en Mængde store og almeengavnligge Foretagender, som paa ingen mulig Maade directe kunne paavises at ville komme den Enkelte tilgode, men hvis Indflydelse paa det Hele dog ikke kan oversees. Derfor troer jeg heller ikke at behøve nærmere at gaae ind paa at imødegaae, hvad der i denne Henseende er udtalt af Enkelte, thi jeg troer, at Fleertallet ikke tiltræder disse Anskuelser. Der behøves derfor ei heller nogen videre Udvikling af, at der kan være god Anledning for Staten til at understøtte saadanne almeengavnligge Foretagender som de, der her er Spørgsmaal om. Spørgsmaalet bliver da, deels, om disse Foretagender i og for sig ere saa nyttige, at der kan være Grund til at give dem en almindelig Understøttelse, og deels, om den Maade, hvorpaa det her er foreslaaet at yde den, i og for sig er hensigtsmæssig. Hvad det første angaaer, troer jeg i det Væsentlige at kunne henholde mig til hvad Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Wilkens), alle-